

Ohjeita: 1) *Tarkastettavat tehtävät*, joista jokaisesta saa maksimissaan 3 pistettä, on merkitty alla kehyksellä tehtävän numeron ympärillä. Näissä laskareissa tarkastettavia ovat siis tehtävät 4, 5 ja 6.

2) Muista tehtävistä (1–3 ja 7) saa yhden pisteen per tehtävä. **Merkitse selkeästi vastauspaperin alkuun mitkä tehtävät olet saanut valmiiksi** (tähän riittää, että olet vastannut yli puoleen ko. tehtävän kysymyksistä). Näitä tehtäviä ei erikseen tarkasteta, mutta tyhjästä kohdasta ei saa pisteitä: muista siis palauttaa myös näiden tehtävien vastaukset.

3) *Laskaripajat* alkavat jo tällä viikolla, to 3.9. ja pe 4.9.

4) Lisätietoja löytyy kurssin nettisivuilta.

Tehtävä 1

- (a) Etsi kompleksiluvulle $z = 1 - i$ sen reaaliosa $\operatorname{Re} z$, imaginaariosa $\operatorname{Im} z$, moduli $|z|$ ja argumentin päähaara $\operatorname{Arg} z$ (jolle siis määritelmän mukaan pätee $-\pi < \operatorname{Arg} z \leq \pi$).
- (b) Etsi kompleksiluvun $z = -1 + i$ moduli $|z|$ ja argumentin päähaara $\operatorname{Arg} z$.

Tehtävä 2

Jokainen kompleksifunktio $f : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$ voidaan ymmärtää myös tason $\mathbb{R}^2$ muunnoksena käyttäen kompleksilukujen geometrista tulkintaa.

- (a) Olkoon annettu $z_0 = (x_0, y_0) \in \mathbb{C}$ ja määritellään $f(z) = z + z_0$, kun $z \in \mathbb{C}$. Päättele, että kuvaus f vastaa origon siirtoa pisteeseen (x_0, y_0) .
- (b) Olkoon annettu $\varphi \in \mathbb{R}$ ja määritellään $R_\varphi(z) = (\cos \varphi + i \sin \varphi)z$, kun $z \in \mathbb{C}$. Päättele, että kuvaus R_φ vastaa tason kiertoa origon ympäri kulman φ verran.
(*Ohje:* Kuvaus vastaa 2×2 -matriisilla kertomista. Vertaa tätä matriisia kiertomatriiseihin. Jos kiertomatriisit eivät ole tuttuja, Wikipediasta ja Arfkenista löytyy lisää tietoa niistä.)
- (c) Mitä geometrista muunnosta vastaa kuvaus $f(z) = -z^*$?

Tehtävä 3

Laske kaikki juuret $\sqrt[2]{-4i}$. Mikä niistä on päähaaran arvo?

(Jatkuu toisella puolella. . .)

Tehtävä 4 (tarkastettava tehtävä)

- (a) Etsi kompleksiluvun $\frac{2}{1-3i}$ moduli ja argumentti.
- (b) Laske $\sqrt[4]{-1}$ (etsi kaikki juuret) ja poimi niistä päähaaran arvo.
- (c) Etsi kompleksiluvun $\sin(2i)$ reaali- ja imaginaariosa. ($\sin z$ kompleksiluvuille z määritellään käyttäen sinin tuttua potenssisarjaesitystä.)

Tehtävä 5

Etsi yhtälön $|z| - z^* = 1 + 2i$ kaikki ratkaisut.

Tehtävä 6

Laske de Moivre'n kaavaa käyttäen summa $1 + \cos x + \cos 2x + \dots + \cos nx$, kun $x \in \mathbb{R}$ ja $n \in \mathbb{N}$.

Tehtävä 7

Johda seuraava yleinen kaava kompleksiluvun argumentin päähaaralle (x, y ovat mitä tahansa reaalilukuja):

$$\operatorname{Arg}(x + iy) = \begin{cases} 2 \arctan\left(\frac{y}{\sqrt{x^2+y^2}+x}\right), & \text{kun } y \neq 0 \text{ tai } x > 0, \\ \pi, & \text{kun } x < 0 \text{ ja } y = 0, \\ \text{ei määritelty,} & \text{kun } x = 0 = y. \end{cases}$$

(*Vihje:* Kuten vastauksesta näkyy, kannattaa valita muuttujaksi $\frac{y}{x}$. Tämän jälkeen pääsee eteenpäin trigonometristen kaavojen avulla.)